

HUMANITAARTEGEVUSE ARUANNE

1. PÕHIINFO	
Aruande pealkiri	Süüria pagulasnaiste iseseisva toimetuleku edendamine Liibanonis lühiajaliste oskuskoolituste ja ettevõtluse toetamise kaudu
Aruande pealkiri (EN)	Building the self-reliance of Syrian refugee women in Lebanon through short-term skills training and entrepreneurship support
Taotleja nimi	MTÜ Mondo
Taotleja nimi (EN)	NGO Mondo
Tegevuste juht	Nimi: Elisabeth Viinalass
	Ametikoht: Lähis-Ida projektijuht
	E-posti aadress: elisabeth@mondo.org.ee
Tegevuste planeeritud kestus (kuupäevad)	Algusaeg: 01.04.2025
	Lõppaeg: 31.08.2025
Sihtriik	Liibanon

2. LÄBI VIIDUD TEGEVUSED JA TULEMUSED

2.1. Kasusaajate arv ja tegevuste tulemused (kasusaajad või muu indikaator) vastavalt tulemuste hindamise süsteemile.

Mondo ja tema Liibanoni partnerid - Development for People and Nature Association (DPNA) ja Red Oak - viisid vahemikus mai 2025 - august 2025 Liibanonis läbi mitmed erinevad koolitused, teadmiste tõstmise töötoad ja kogukonna üritused.

DPNA viis projekti jooksul läbi ühe digipädevuste koolituse, ühe ettevõtluse koolituse ja kaks kogemuste ja teadmiste jagamise töötuba, mis leidsid aset Liibanoni lõunaosas, Saida/Jezzine'i piirkonnas, Lebaa keskuses. Lisaks sellele viis DPNA läbi ühe 2-päevase kogukonna ürituse Saida linnas. Kokku osales koolitustel 26 naist, neist 17 süürlast, 4 liibanonlast ja 5 palestiinlast. Kogemuste ja teadmiste tõstmise töötubades osales lisaks 30 naist. Kogukonna üritusel osales kokku 346 inimest.

Red Oak viis toimetuleku ja tööhõive parandamise eesmärgil läbi ühe digiturunduse, ühe finants- ja ka ühe iluteenuste valdkonna koolituse ning teadlikkuse tõstmise töötoa tööõiguse jt juriidilistel teemadel. Kõik tegevused leidsid aset Bekaa piirkonnas, Al Marj'i külas. Kokku osales koolitusel 25 naist, neist 18 süürlast, 6 liibanonlast ja 1 palestiinlane.

Kokku oli projektis otseseid kasusaajaid 397 ja kaudseid kasusaajaid vähemalt 255.

Andes haavatavate kogukondade naistele juurdepääsu tööturule vastavatele oskuskoolitustele pakkus Mondo koos kohalike partneritega vähemate võimalustega naistele tuge selleks, et nad saaksid asuda iseseisvalt sissetulekut teenima.

Viisime kasusaajate hulgas ka läbi teadmiste testid digipädevuste ja ettevõtluse vallas ning eel- ja järelhindamised kogemusuuringu vormis. Eesmärgiga võimestada kohalikke partnereid ning soosida iseseisvat tegutsemist, palusime, et DPNA ja Red Oak sel korral küsitlusvormid ise looksid. Sellest tulenevalt ei ole nende tulemused omavahel täielikult võrreldavad ja seega analüüsisime andmeid koondatult ja teemade kaupa, et tuua esile peamised järeldused.

Eel- ja järelhindamised (kogemusuuring)

Eelhindamise tulemustest oli näha, et osalejate teadmised ja kogemused digipädevuste, ettevõtluse valdkonnas olid vähesed. Seetõttu, olid nende ootused koolitustele kõrged. Kaks kasusaajat väljendasid lootust, et koolitusel osalemine aitab parandada nende professionaalseid ja rahalisi väljavaateid. Teised kaks osalejat omakorda väljendasid lootust, et sellel koolitusel osalemine avab neile uksi edasijõudnute kursustele, mis tugevdavad nende konkurentsieelist tööturul, võimaldavad avada oma ettevõtte ja teenida head palka.

Järeldamisest oli omakorda näha, et koolitus vastas pea kõigi kasusaajate ootustele, nende teadmised teemast on paranenud ja nad tunnevad ennast enesekindlamalt õpitud oskuseid rakendades. Nad leiavad samuti, et omandatud oskused on praktilised ja nad saavad neid edaspidi kasutada. Kokkuvõtvalt võib öelda, et 98% kasusaajaid arvavad, et projekti tegevused aitasid kaasa sellele, et nad saaksid asuda omale sissetulekut teenima.

Iluteenused on Liibanonis väga populaarsed, eriti naiste hulgas. Samuti on iluteenuste ja toitlustuse valdkonnad ühed vähesed, kus endiselt tööd leidub. Seetõttu väärtustasid koolitusel osalenud kõrgelt seda, et neil oli võimalus õppida, kuidas professionaalseid iluprotseduure läbi viia. Mitmed kasusaajad asusid projekti lõppedes ka juba vabakutselisena iluteenuseid pakkuma.

Teadmiste testid digipädevuste ja ettevõtluse vallas

Digipädevuste testi küsimustele paluti kasusaajatel oma sõnadega vastata. Seejuures tegid nad seda üheskoos arutades ja nõu pidades. Sellest tulenevalt on vastused küsimustele väga sarnased. Ent sageli õpitakse palju rohkem just üheskoos arutades ja nõu pidades. Näiteks mõistsid kõik kasusaajad, et failide parem organiseerimine aitab neil kiiremini leida seda, mida vaja, ning olla produktiivsem. Samuti said nad aru, et digiturvalisus on oluline, sest ilma korraliku kaitseta võivad inimesed kaotada raha, andmeid või isegi oma professionaalse maine. Kokkuvõtvalt oli küsimustele 81% õigeid ja 19% valesid vastuseid.

Ettevõtluse koolituse küsitlused olid valikvastustega ning selle tulemused olid üldjoontes väga head. Valdav enamus kasusaajatest mõistis, et ettevõtluse eesmärk on lahenduste

leidmine turu probleemidele toote või teenuse kaudu. Samuti said nad aru, et edukas ettevõtja peab olema loomingu- ja kohanemisvõimeline. Ühtlasi aitas koolitus neil mõista, et äriplaani koostamine aitab selgitada visiooni ning samme, mida selle saavutamiseks tuleb teha. Samuti mõistsid nad, et nende äriplaani peab sisaldama väärtuspakkumist, sest see aitab tuua kliendi just nende juurde. Kokkuvõtvalt oli küsimustele 90% õigeid ja 10% valesid vastuseid.

Seejuures oli kõigil kasusaajatel võimalik pärast koolitusi võtta osa kogukonna üritusest, mille keskmes oli väikeettevõtjate toodangut tutvustav laad. Seda võimalust kasutas esimesel päeval 19 ja teisel päeval 12 kasusaajat, kellel kõigil juba oli oma väike-ettevõtte või kes said teha esimesed katsetused selles vallas. Üritus toimus Saida linna ühes populaarses pargis ning üritust külastas kokku 346 kogukonnaliiget. Konkreetsete müüginumbrite kohta süstemaatiliselt tagasisidet seekord küll ei kogutud, ent Mondo Lähis-Ida projektijuht, Elisabeth Viinalass, osales ürituse esimesel päeval, 28. juunil, ka ise ning täheldas teiste üritusel osalejate seas suurt huvi naiste valmistatud toodete vastu. Lisaks sellele saab osasid tooteid peagi soetada ka Mondo Crafts poest.

Kokkuvõtte

Kokkuvõtvalt võib öelda, et nii DPNA kui Red Oaki kasusaajatele oli projektis osalemine abiks, et liikuda iseseisva sissetuleku teenimise suunas. Kui Red Oak pakkus oma kasusaajatele väga praktilisi oskuskoolitusi, siis DPNA jällegi andis otsese võimaluse kõigile projektis osalenud naistele oma tooteid kogukonna üritustel reklaamida ja müüa. Juhul, kui olukord riigis stabiliseerub või paraneb, siis võib loota ka pikaajalisemale mõjule ning sellele, et haavatavate kogukondade naiste ning nende perede toimetulek Liibanonis paraneb.

2.2. Hinnang tegevuste elluviimisele ning eesmärkide ja tulemuste saavutamisele. Vajadusel põhjendus kavandatud ja tegelike tegevuste ning tulemuste erinevuste kohta.

Kõik tegevused viidi ellu plaanipäraselt. Väikesed muudatused puudutasid koolituste sessioonide arvu ja kestust. Osad teemad läbiti planeeritust kiiremini. Samas mõned teised teemad vajasisid rohkem tähelepanu, näiteks teadmiste tõstmine juriidilistes küsimustes. Lisaks tööõigusele soovisid kasusaajad infot Süüriasse tagasi pöördumisega seoses, näiteks uuriti Liibanonis sündinud laste registreerimise kohta.

Mõningaid erinevusi võib täheldada ka kasusaajate arvu osas. Mõlema partneri koolitustel osales pisut vähem naisi kui algselt plaanitud. See tulenes esialgse eelarve kärpimisest. Seejuures, Mondo toetas samuti projekti tegevusi annetuste toel, et partnerid saaksid siiski võimalikult palju naisi tegevustesse kaasata. Samas ületas kogukonna üritusel osalenud inimeste arv tublisti seatud eesmärgi.

Kokkuvõttes saame öelda, et projekti eesmärgid ja tulemused saavutati ning projekti võib pidada kordaläinuks. Seda tõendab ka kasusaajatelt kogutud tagasiside.

Nour, 68-aastane Süüria pagulane, oli üks vanemaid koolitusel osalejaid, ent ühtlasi ka üks kõige sihikindlamaid. Kuigi ta polnud kunagi varem arvutit kasutanud, läbis ta kõik

digipädevuste tõstmise sessioonid ning esitles kogukonna üritustel koduste hoidiste äriidee. „Minu vanuses arvasin, et õppimine on minu jaoks möödas. Aga nüüd tunnen, et olen alles alustanud. Ma saadan isegi e-kirju!“

Haneen, 45-aastane Palestiina pagulane, oli alati unistanud oma tikandi ettevõtte loomisest. Tänu projektis osalemisele õppis ta koostama äriplaani, oma toodet internetis turundama ning potentsiaalsete klientidega ühendust võtma. „See koolitus avas ukse, mida ma pidasin suletuks. Nüüd usun iseendasse ja oma töösse.“

Farah, 29-aastane Süüria pagulane, tuli koolitusele tugeva motivatsiooniga, kuid vähese suunaga. Sessioonid aitasid tal oma käsitööseepide äriideed täpsustada ning koostada plaani, kuidas hakata internetis müüma. „Leidsin selguse. Ma tean nüüd, kust alustada, keda tahan teenida ja kuidas nendeni jõuda.“

Diana, 34-aastane Süüria kurd: “Tulin Liibanoni 2011. aastal ja mul on kaks tütart. Alates saabumisest olen alati tundnud huvi sotsiaalvaldkonna vastu ning osalen regulaarselt erinevate vabaühenduste teadlikkuse tõstmise kohtumistel. Liitusin Red Oaki kosmeetika- ja maniküürikoolitusega, sest soovisin areneda nii isiklikus kui professionaalses plaanis. Koolitus meeldis mulle väga - see aitas mul omandada praktilisi oskusi, millele mul varem puudus ligipääs, ja toetas minu isiklikku arengut. Minu unistus on avada väike ilusalong ja saavutada rahaline iseseisvus. See koolitus oli esimene tõeline samm selle unistuse täitumise suunas.”

Sawsan, 36-aastane Süüria pagulane: “Olen nelja lapse ema ja olen vabatahtlik ühes haridusega tegelevas organisatsioonis. Mulle meeldib inimesi aidata ja oma kogukonnas aktiivne olla. Otsin alati võimalusi midagi uut õppida. Kuna kavatsen peagi Süüriasse naasta, tahtsin omandada oskusi, mis aitaksid mul seal tööd alustada. Seepärast olin väga rõõmus, et sain liituda Red Oaki ilukoolitusega. Õppisin küünehooldust, lakkimist ning erinevate nahatüüpide äratundmist ja nende õiget hooldamist. See oli väga kasulik koolitus. Ainus mida soovin on see, et koolitus oleks kestnud kauem - meil on väga vaja edasijõudnute taset, eriti kuna paljud meist valmistuvad Süüriasse tagasi pöörduma.”

Mondo Lähis-Ida projektijuht, Elisabeth Viinalass, käis ka ise juunis 2025 partnereid külastamas. Ta oli väga positiivselt üllatunud nähes kui allaandmatu meele ja suure pealehakkamisega kasusaajad olid. Vähestest ressurssidest hoolimata püüavad nad leida võimalusi sissetuleku teenimiseks ja perekonna toetamiseks. Lisaks sellele selgus taaskord, et projektis osalemine pakkus naistele muuhulgas olulist vaimse tervise tuge. Kuna olukord on riigis endiselt väga pingeline, siis ei saa alahinnata ühegi sellise lisaväärtuse tähtsust. Seejuures mainiti ka eraldi psühhosotsiaalse toe sessioonide vajadust.

Samas tuli DPNA kasusaajatega vesteldes välja, et rahaline või materiaalne toetus väike-ettevõtetele on selliste projektide puhul väga oluline. 2024. aastal ellu viidud projektis oli DPNA’l see komponent olemas, kuid sel korral jäi see vähete ressursside tõttu välja. Samas pakkus seda võimalust sel korral Red Oak nn “starter kit’ide” näol. Samuti mainiti huvi konkreetsemate kursuste vastu, sh pakendamine, toidu säilitamine ja toitumine. Selleks, et toetada töö leidmist veelgi enam, palusid kasusaajad edaspidi abi ka praktika võimaluste leidmise osas.

Nii DPNA kui Red Oaki kasusaajad tundsid vajadust ka inglise keele kursuste järele. Red Oaki kasusaajad ütlesid, et Bekaas oleks paljudel naistel tarvis ka araabia keele baas lugemis- ja kirjaoskuse kursuseid, sest paljud neist olid sunnitud noorena kooli pooleli jätma, vanemaid abistama ja töötama. See puudutab ennekõike Süüria pagulasi. Ehkki Bashar Al-Assad on Süürias võimult kukutatud, on 1,5 miljonist süürlasest Liibanonis viimastel andmetel Süüriasse tagasi pöördunud vaid umbes 270 000 ning samas on Liibanoni põgenenud ligi 100 000 süürlast ([UNHCR](#)). Kui Mondo Lähis-Ida projektijuht Elisabeth Viinalass kasusaajatega sel teemal vestles, siis selgus, et ka nende hulgas on nii neid kes plaanivad lähima aasta jooksul Süüriasse tagasi pöörduda kui ka neid, kes veel kõhklevad, sest olukord ei ole riigis stabiilne, puudub infrastruktuur ning neil on tekkinud kohustused Liibanonis.

2.3. Finantsülevaade.

Planeeritud eelarve ja tegelikult kulunud vahendid (s.h. jääk). Vajadusel põhjendus kavandatud ja tegelike kulude erinevuste kohta.

Suuri erinevusi planeeritud ja tegelike kulude vahel pole.

3. TEAVITUSTEGEVUS

Koduleht, sotsiaalmeedia jm.

I - MONDO TEAVITUSTEGEVUSED

Projekti info Mondo [kodulehel](#).

Ülevaade Mondo ja partnerite uutest tegevustest Liibanonis - [Facebook](#)

Ülevaade Mondo ja partnerite uutest tegevustest Liibanonis - [Instagram](#)

Teadmiste tõstmise üritus “Mondo kutsub külla! | [Lebanon: Beyond the Headlines](#)”, mis toimus Mondo kontoris 21. augustil 2025 ning millest võttis osa 30 inimest. Üritusel näitasime ARTE kanali jaoks valminud dokumentaalfilmi “[Lebanon After War: Is Healing Possible?](#)” mis valmis käesoleval aastal ning mis käsitles selliseid teemasid nagu trauma, identiteet ja vastupidavus/säilienõtkus tänapäeva Liibanonis. Erinevate lugude kaudu, mis hõlmasid muusikat, mälestusi ja vastupanu, paljastas see film Liibanonist sellise külje, mis harva esikaantele jõuab ning seadis niimoodi kahtluse alla mitmed stereotüübid.

Pakkusime filmi kõrvale ka Süüria suupisteid, mis olid valmistatud restoranis Marhaba ning pärast filmi jätkasime aruteluga Liibanoni hetkeolukorrast ja Süüria pagulaste võimalustest koju tagasi pöörduda. Selleks olime üritusele kutsunud ka ühe Liibanonis pärit ja Eestis elava meesterahva - Issa Moussallem.

Juttu tuli ööpäevaringse elektri puudumisest ja diisli mootoril töötavatest erageneraatoritest, mida vähemate võimalustega elanikkond endale lubada ei saa. Samuti kütuse- ja prügikriisist, mis leidsid aset mõned aastad tagasi. Muidugi ei saanud me üle ega

ümber enneolematust finantskriisist, mis sundis mitmeid inimesi võtma kasutusele äärmuslikke meetmeid. Ära mainimist leidis ka Beirut sadama plahvatus.

Rääkisime Süüria konflikti mõjust Liibanonile, Süürias hetkel valitsevast kohati lootusrikkast, ent samal ajal ärevast olukorrast, ja sellest, kuidas hoolimata sellele, et paljud süüria pagulased on nüüd otsustanud koju tagasi pöörduda, on tekkinud ka uus pagulaste laine Liibanoni suunal. Kuna Liibanonis elab kõige enam pagulasi inimese ja ruutkilomeetri kohta maailmas ning riik vaevleb endiselt enneolematu sotsiaalmajanduslikus kriisis, on neil jätkuvalt välist toetust tarvis.

Issa, kes on ka ise Süüria pagulastega Liibanonis töötanud, ütles, et MTÜd on olnud üliolulised eriti süürlaste aga ka vähemate võimalustega liibanonlaste, palestiinlaste jt inimväärse elukvaliteedi tagamiseks, sest MTÜd on need, kes annavad ligipääsu hädavajalikele teenustele, sh haridus ja tervishoid, millest suur osa ühiskonna liikmeid jääksid vastasel juhul kõrvale.

Tänu külaliste aktiivsusele tõusis teemaks ka Palestiina pagulaste olukord nii Liibanonis kui Jordaania. Arutasime selle üle, miks Jordaania on palestiinlastele andnud kodakondsuse ja miks Liibanon mitte. Erinevate Liibanoni tabanud kriiside mõjust ja eluolust nende keskel jagasid ka Liibanonis elavad või Liibanoni juurtega eestlased.

Viisime ka läbi tagasisideküsitluse. Selle täitis ära 8 inimest. 5-palli skaalal oli üritusega rahulolu keskmiselt 4,75 punkti. Järgnevalt toon välja mõned inimeste kommentaarid.

“Huvitav dokumentaalfilmi valik, mis paljastas Liibanoni erinevaid külgi, huvitav arutelu esinejatega ja publiku küsimused. Külalisesineja tundus üsna neutraalne.”

“Hindasin väga sooja ja pingevaba õhkkonda kogu ürituse vältel. Maitsvad suupisted lisasid meeldiva nüansi ning Liibanoni-teemalise dokumentaalfilmi linastus oli kaasahaarav ja mõtlemapanev. Järgnenud arutelu oli inspireeriv ja rikastav. Sain Liibanoni kohta palju teada – suur osa sellest üllatas mind siiralt ja avardas minu arusaama piirkonnast. Täna teid nii sisuka kogemuse loomise eest.”

“Mulle meeldis arutelu ja võimalus kuulata Liibanoni päritolu inimese isiklike kogemusi. See oli inspireeriv.”

Kuna juttu jätkus kauemaks, siis kestis üritus tund aega kauem kui planeeritud.

Lisaks sellele saatis Mondo septembri lõpus välja uue uudiskirja. Sealt võib samuti leida lõigu, mis räägib seekordsetest tegevustest Liibanonis.

II - PARTNERITE TEAVITUSTEgevused

a) Development for People and Nature Association (DPNA)

Projekti info [DPNA kodulehel](#)

Ülevaade projekti tegevustest sotsiaalmeedias - [Facebook](#)

Ülevaade projekti tegevustest sotsiaalmeedias - [Instagram](#)

Kutse kogukonna üritusele - [Facebook](#)

Kutse kogukonn aüritusele - [Instagram](#)

b) Red Oak

Projekti info [Red Oaki kodulehel](#)

Ülevaade projekti tegevustest sotsiaalmeedias Nr 1 - [Facebook](#)

Ülevaade projekti tegevustest sotsiaalmeedias Nr 2 - [Facebook](#)

Ülevaade projekti tegevustest sotsiaalmeedias Nr 1 - [Instagram](#)

Ülevaade projekti tegevustest sotsiaalmeedias Nr 2 - [Instagram](#)

ARUANDE KINNITAMINE

Kinnitan kõigi esitatud andmete ja dokumentide õigsust ning annan loa neid kontrollida.
Kinnitan, et vastan kõigile aruande kohta esitatud küsimustele.

Taotleja esindusõiguslik isik

Nimi	Triinu Ossinovski
Ametikoht	Juhatuse liige
Allkiri	/allkirjastatud digitaalselt/
Kuupäev	01.10.2025